KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 10. december 2003

om Tysklands statsstøtte til fordel for Neue Harzer Werke GmbH i form af lån fra Wagnisbeteiligungsgesellschaft (risikovillig kapitalselskab) og Landesförderungsinstitut (regionaludviklingsinstitut)

(meddelt under nummer K(2003) 4496)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2005/564/EF)

KOMMISSIONEN FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med ovennævnte artikler ([1]) under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 23. februar 1999 blev Kommissionen underrettet om Tysklands støtte til fordel for Neue Harzer Werke GmbH (»NHW«).

(2) Ved brev af 13. juli 2000 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte.

(3) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([2]). Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.

(4) Den 17. oktober 2001 vedtog Kommissionen ved beslutning 2002/377/EF om Tysklands støtte til Neue Harzer Werke GmbH ([3]) en negativ beslutning med hensyn til den del af støtten, der vedrører omstrukturering af virksomheden i 1996-1999.

(5) Ved brev af 17. oktober 2001 underrettede Kommissionen Tyskland om, at den havde besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til den resterende del af støtten.

([1]) EFT C 301 af 21.10.2000, s. 16; EFT C 32 af 5.2.2002, s. 9.
([2]) Jf. fodnote 1.
([3]) EFT L 134 af 22.5.2002, s. 51.

(6) Kommissionens beslutning om at udvide proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* [4]. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til støtten.

II. **BESKRIVELSE AF STØTTEN**

(7) Støttemodtageren, NHW, har sit sæde i Sachsen-Anhalt, Tyskland, der er et støtteområde i overensstemmelse med traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). NHW blev oprettet i marts 1996, da ejerne overtog det konkursramte Harzer Werke GmbH's aktiver ved en »asset deal«. NHW var aktiv inden for jernstøbning. Virksomheden havde oprindelig to produktionslinjer, nemlig sandstøbning og centrifugalstøbning.

(8) Den 24. juli 2000 måtte NHW indgive anmodning om betalingsstandsning. Den 4. januar 2001 solgte kurator med bestyrelsens godkendelse virksomhedens aktier til en ny investor, ASSET GmbH, til en pris af 1 DEM.

(9) Tyskland meddelte herefter Kommissionen, at den nye investors, ASSET GmbH, bestræbelser for at genskabe virksomheden slog fejl i juli 2001, og betalingsstandsningsproceduren derfor måtte genoptages.

(10) For at dække NHW's kreditorer skulle de respektive aktiver derfor nu sælges ved en almindelig konkursbehandling. Sandstøbningsaktiviteterne blev indstillet den 21. december 2001, og de respektive aktiver blev afviklet. Centrifugalstøbningsproduktionen ville blive videreført under konkursbehandlingen, og det forventedes, at kurator kunne sælge denne produktion til en ny investor ved en »asset deal«.

(11) Denne undersøgelsesprocedure vedrører omstruktureringen af NHW mellem 1996 og 1999.

(12) Ifølge en omstruktureringsplan fra 1996 skulle virksomheden kunne blive rentabel igen i løbet af tre år. Omstruktureringsomkostningerne androg 8 415 864 EUR (16 460 000 DEM). Som led i denne plan blev der ydet NHW en støtte på 4 963 110 EUR (9 707 000 DEM) til omstruktureringen mellem 1996 og 1999.

(13) Omstruktureringen skulle finansieres på følgende måde:

Tabel 1

Offentlige bidrag til omstruktureringen

(DEM)

1.	Investeringsstøtte »Gemeinschaftsaufgabe (GA-Mittel)« [1]	4 402 000
2.	Investeringstilskud »Investitionszulage« [2]	531 000
3.	WBG [3] -lån »Konsolideringsprogram« [4]	2 000 000
4.	LFI [5] Lån fra LFI »Konsolideringsprogram« [6]	744 000
5.	Tilskud fra [7] BvS	2 000 000
	Subtotal DEM	9 677 000
	EUR	*4 947 771*

[1] Gemeinschaftsaufgabe, Förderung der regionalen Wirtschaftsaufgabe, 26. Rahmenplan (delstaternes fællesprogram for udvikling af den regionale økonomiske struktur).
[2] Investitionszulagengesetz (lov om investeringstilskud).
[3] Wagnisbeteiligungsgesellschaft (fond fra risikovillig kapital).
[4] Bestemmelser om fremme af indskud til konsolidering af SMV (Sachsen-Anhalt).
[5] Landesförderinstitut.
[6] Delstaten Sachsen-Anhalts konsolideringsfond.
[7] Bundesanstalt for særlige opgaver i forbindelse med genforeningen.

[4] Jf. fodnote 1.

Tabel 2

Private bidrag til omstruktureringen

(DEM)

6.	Kapitalindsprøjtning	500 000
7.	Lån KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau)	2 750 000
8.	Investeringskredit NordLB (Norddeutsche Landesbank)	2 000 000
9.	Leasingaftale	1 179 000
10.	Cashflow	354 000
	Subtotal DEM	6 783 000
	EUR	*3 468 093*

I alt (tabel 1+2)	**16 460 000**
EUR	***8 415 864***

(14) Da det fra tysk side var oplyst, at foranstaltning nr. 1-4 i tabel 1 ovenfor var ydet i overensstemmelse med støtteordninger, der tidligere var godkendt af Kommissionen, blev disse foranstaltninger i begyndelsen betragtet som eksisterende støtte og derfor ikke vurderet i forbindelse med den formelle undersøgelsesprocedure, der indledtes den 13. juli 2000. I første omgang var det derfor kun foranstaltning nr. 5, der blev betragtet som ad hoc-omstruktureringsstøtte, og som skulle vurderes med hensyn til, hvorvidt den var forenelig med fællesmarkedet.

(15) Den 17. oktober 2001 vedtog Kommissionen beslutning 2002/377/EF om ad hoc-støtte på 1 022 584 EUR (2 mio. DEM), der blev bedømt på grundlag af fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder [5]. fra 1994 (»rammebestemmelserne«). I denne beslutning fastslog Kommissionen, at ad hoc-støtten til omstrukturering af NHW var forenelig med fællesmarkedet.

(16) Ved vurderingen blev foranstaltning nr. 7, 8 og 9 i tabel 2 ikke betragtet som private bidrag, da Tyskland trods et påbud i medfør af artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 [6], ikke havde fremlagt de fornødne oplysninger til, at Kommissionen kunne vurdere, om disse foranstaltninger var tildelt på markedsvilkår.

(17) Samme dag som beslutning 2002/377/EF vedrørende foranstaltning nr. 5 blev vedtaget, besluttede Kommissionen, at den formelle undersøgelsesprocedure efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, skulle udvides til at omfatte foranstaltning nr. 3 og 4, som omfattede et beløb på 1 402 985 EUR (2 744 000 DEM). Disse foranstaltninger indgik i samme omstruktureringspakke som den foranstaltning, der blev behandlet i beslutning 2002/377/EF. Af formelle årsager var de imidlertid ikke omfattet af den første vurdering, da de tilsyneladende var ydet som led i allerede godkendte støtteordninger, og derfor skulle betragtes som eksisterende støtte. Hvis en foranstaltning udgør eksisterende støtte, kan den ifølge artikel 88, stk. 2, ikke vurderes individuelt, da sådanne foranstaltninger principielt skal betragtes som allerede godkendt.

(18) I beslutningen om at udvide den formelle undersøgelsesprocedure kom Kommissionen til det resultat, at støtten på 1 402 985 EUR (2 744 000 DEM) ikke opfyldte kriterierne for de tidligere godkendte støtteordninger og derfor faktisk skulle betragtes som ad hoc-støtte til omstrukturering, som — i lighed med den tidligere vurderede ad hoc-støtte — skal opfylde de undtagelsesbestemmelser, der er fastsat for godkendelse af omstruktureringsstøtte.

[5] EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.
[6] EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

III. **TYSKLANDS BEMÆRKNINGER**

(19) Ved brev af 14. oktober 2003 fremsendte Tyskland supplerende oplysninger om de formodede private bidrag til omstruktureringen (foranstaltning nr. 7, 8 og 9 i ovennævnte tabel 2). Ifølge disse oplysninger:

a) indeholdt foranstaltning nr. 7 en rentegodtgørelse på 2 812 EUR (5 500 DEM)

b) indeholdt foranstaltning nr. 8 en rentegodtgørelse på 8 684 EUR (16 985 DEM)

c) var foranstaltning nr. 9 ikke blevet gennemført.

IV. **VURDERING**

(20) I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene, for så vidt den påvirker samhandelen mellem medlemsstater forbudt. Foranstaltninger, der falder ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 1, der ikke udgør eksisterende støtte, er normalt uforenelige med fællesmarkedet, med mindre de falder ind under undtagelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, eller artikel 87, stk. 3.

1. **Statsstøtte**

(21) Kommissionen fastslår, at rentegodtgørelserne i foranstaltning nr. 7 og nr. 8 tilsammen andrager 11 496 EUR og dermed ligger under den tærskel, der er fastsat for de minimis-støtte i Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af artikel 87 og 88 på »de minimis«-støtte ([7]). Disse foranstaltninger skal derfor ikke undersøges nærmere i forbindelse med denne beslutning.

(22) Foranstaltning nr. 3 og nr. 4, de to lån på i alt 1 402 985 EUR, er ikke som hævdet fra tysk side omfattet af eksisterende støtteordninger. Af de i ovennævnte beslutninger anførte grunde skal de derfor betragtes som ad hoc-foranstaltninger til omstruktureringen af NHW.

(23) Tyskland har bevilget disse lån for at finansiere omstruktureringen af det kriseramte NHW. Hermed er der indrømmet økonomiske fordele til en virksomhed, som den ikke ville have opnået under normale markedsvilkår. Derfor kan disse foranstaltninger fordreje konkurrencen. I betragtning af støttens art og det forhold, at der er samhandel mellem medlemsstaterne inden for den pågældende sektor, hvor støttemodtageren er aktiv, falder støtteforanstaltningerne inden for rammerne af EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Foranstaltningerne udgør derfor støtte.

2. **Undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 87**

(24) Artikel 87, stk. 2 og 3 fastsætter, under hvilke betingelser en støtte er forenelig eller kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet.

(25) I lighed med de øvrige omstruktureringsforanstaltninger, der var omfattet af beslutning 2002/377/EF, blev de to lån ydet for at finansiere omstruktureringen af NHW mellem 1996 og 1999. Derfor skal de to lån — i lighed med de allerede behandlede foranstaltninger — bedømmes på basis af fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, hvor Kommissionen har fastsat de nærmere vilkår for en positiv beslutning i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). Selv om virksomheden ligger i en støtteberettiget region, skal ad hoc-støtte til kriseramte virksomheder vurderes efter disse rammebestemmelser, selv når der tages hensyn til betydningen af den regionale udvikling. Omstruktureringen skal især resultere i en økonomisk rentabel virksomhed, som bidrager til regionens udvikling, uden at der er behov for fortsat støtte ([8]).

([7]) EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30.
([8]) Se punkt 3.2.3 i rammebestemmelserne fra 1994.

(26) Som det fremgår af beslutning 2002/377/EF, modtog virksomheden ifølge de tyske oplysninger hele støtten, inden offentliggørelsen af fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder fra 1999 ([9]) (rammebestemmelserne fra 1999). Ifølge punkt 7.5 i 1999-rammebestemmelserne er det derfor rammebestemmelserne fra 1994, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde.

(27) Det bemærkes endvidere, at foranstaltningerne indgår i en omstruktureringsplan, som Kommissionen allerede havde vurderet i sin beslutning 2002/377/EF.

a) *Genetablering af rentabiliteten*

(28) Ifølge rammebestemmelserne fra 1994 skal omstruktureringsplanen resultere i, at virksomheden gøres rentabel igen inden for en rimelig periode, hvorefter virksomheden skal kunne konkurrere på markedet af egen kraft.

(29) Kommissionen har allerede vurderet omstruktureringsstøtten ved hjælp af dette kriterium i beslutning 2002/377/EF. Den konkluderede, at rentabilitetskriteriet i rammebestemmelserne fra 1994 ikke var opfyldt, da omstruktureringsplanen ikke kunne betragtes som egnet til at genoprette rentabiliteten på lang sigt. Denne konklusion var baseret på følgende forhold:

a) omsætningen i omstruktureringsplanen var ansat for højt

b) generalomkostningerne — én af årsagerne til, at virksomheden gik konkurs — var ikke kontrolleret tilstrækkeligt i planen

c) personalereduktionen fra 203 til 177 var ikke tilstrækkelig til at nedbringe personaleudgifterne

d) de øvrige driftsomkostninger i planen, især de høje vedligeholdelsesomkostninger, var for store.

(30) Da de to lån blev ydet til samme omstrukturering og ifølge samme omstruktureringsplan, kan Kommissionen kun gentage, at planen ikke var tilstrækkelig til at sikre virksomhedens rentabilitet.

b) *Forhindring af konkurrencefordrejninger*

(31) Ifølge en anden betingelse i rammebestemmelserne fra 1994 skal der i videst mulig omfang træffes foranstaltninger for at udligne støttens skadelige virkninger for konkurrencen. Hvis virksomheden er aktiv på markeder, hvor der er overskudskapacitet, bør kapaciteterne nedbringes.

(32) Det skal i denne forbindelse understreges, at NHW — som fastslået i beslutning 2002/377/EF — blev betragtet som en SMV på støttetidspunktet. Ifølge rammebestemmelserne fra 1994 indtager Kommissionen en mindre restriktiv holdning over for kapacitetsnedsættelser ([10]) når der ydes omstruktureringsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV).

(33) Da støtten blev tildelt en SMV med en meget lille markedsandel, konkluderer Kommissionen, at støtten til NHW ikke kunne medføre nogen uberettiget konkurrenceforvridning i den i rammebestemmelserne fra 1994 anførte betydning.

([9]) EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.
([10]) Punkt 3.2.4 i rammebestemmelserne.

c) *Støttens proportionalitet i forhold til omkostninger og fordele ved omstruktureringen*

(34) Ifølge rammebestemmelserne fra 1994 skal støtten begrænses til det absolutte minimum, der er nødvendigt for at gennemføre omstruktureringen.

(35) I beslutning 2002/377/EF konkluderede Kommissionen, at kravet om proportionalitet ikke var opfyldt i to henseender.

(36) For det første er en støttemodtager som følge af kravet om proportionalitet forpligtet til at yde et betydeligt bidrag til omstruktureringsomkostningerne af egne midler eller eksterne midler til priser, der svarer til markedspriserne. Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at investor faktisk har ydet et bidrag på 0,5 mio. DEM. Da der ikke under undersøgelsesproceduren blev fremlagt yderligere oplysninger om leasingaftalens betingelser (foranstaltning nr. 9 i tabel 2), har Kommissionen ikke kunnet vurdere, om der er tale om et bidrag på markedsbetingelser. Til trods herfor blev leasingaftalen anset for at være uvæsentlig for vurderingen af betydningen af støttemodtagers bidrag.

(37) Desuden kunne de andre bidrag ikke betragtes som støttemodtagers bidrag. Da der trods pålæg om fremlæggelse af oplysninger ikke blev fremlagt supplerende oplysninger om KFW-lånene (foranstaltning nr. 7 i tabel 2), kunne Kommissionen ikke vurdere, om der var tale om bidrag til markedsvilkår. Samme argument gjaldt også for lånet fra Nord LB (foranstaltning nr. 8 i tabel 2). Cashflow (foranstaltning nr. 10 i tabel 2) kunne ikke betragtes som modtagers bidrag. Den stammer hovedsagelig fra tidligere tildelt statsstøtte. På det tidspunkt, hvor omstruktureringsplanen blev udarbejdet i 1996, var den desuden ikke indbetalt og derfor usikker.

(38) Derfor kunne disse bidrag ikke betragtes som bidrag fra støttemodtager, og dermed ikke tages i betragtning ved vurderingen om støttens proportionalitet. Omstruktureringsomkostningerne beløb sig til 16,46 mio. DEM, fordelt med 9,707 mio. DEM, dvs. 58,9 % fra offentlig side og 1,679 mio. DEM, dvs. 10,2 % (eller muligvis kun 0,5 mio. DEM, dvs. 3 %) fra investor. På basis af disse tal konkluderede Kommissionen, at støttemodtagers bidrag ikke kunne betragtes som betydeligt i den i rammebestemmelserne fra 1994 anførte betydning.

(39) Ifølge de seneste oplysninger fra Tyskland blev foranstaltning nr. 9 aldrig gennemført. Derfor blev der, jf. beslutning 2002/377/EF, ikke ydet noget bidrag i den størrelsesorden til omstruktureringen.

(40) Ifølge de seneste oplysninger er foranstaltning nr. 7 og 8, som omfatter et beløb på 2 428 636 EUR (4 750 000 DEM), blevet offentlig refinansieret og omfatter rentegodtgørelser på 11 496 EUR. Disse foranstaltninger, som er forbundet med offentlige tilskud, kan derfor ikke betragtes som private bidrag.

(41) I betragtning af de seneste oplysninger er der endnu vægtigere grunde til at konkludere, at støttemodtagers bidrag ikke kan betragtes som betydelige i den i rammebestemmelserne fra 1994 anførte betydning.

(42) Ifølge kravet om proportionalitet i rammebestemmelserne fra 1994 må der kun ydes støtte til investeringer, hvis de er nødvendige for omstruktureringen. Ellers er støtten ikke begrænset til det nødvendige minimum. I åbningsbeslutningen gav Kommissionen udtryk for tvivl om, hvorvidt støtten var begrænset til det nødvendige minimum, da virksomheden under omstruktureringen erhvervede en andel på 20 % i Eisenguss Torgelow GmbH. Da der trods pålægget om at fremlægge oplysninger ikke er fremkommet informationer om denne deltagelse, kan Kommissionen ikke vurdere, om dette køb var nødvendig for omstruktureringen i 1996. I beslutning 2002/377/EF har Kommissionen derfor fastslået, at støtten ikke var begrænset til et minimum. Denne vurdering skal bekræftes i forbindelse med den foreliggende beslutning.

V. **KONKLUSION**

(43) På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at støtten til NHW for det første ikke opfylder proportionalitetskriteriet, og for det andet ikke var forbundet med en rentabel omstruktureringsplan, der kunne sikre, at virksomheden efter omstruktureringen kunne klare sig i konkurrencen med egne midler. Kommissionen konkluderer derfor, at støtten ikke opfylder betingelserne i rammebestemmelserne fra 1994 og derfor ikke er forenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte på 1 402 985 EUR, som Tyskland har ydet Neue Harzer Werke GmbH i form af lån fra Wagnisbeteiligungsgesselschaft og Landesförderinstitut, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til den pågældende virksomhed.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til virksomheden, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regional støtte.

Artikel 3

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Bruxelles, den 10. december 2003.

På Kommissionens vegne
Mario MONTI
Medlem af Kommissionen